

Reitterapija — pieprasīta, bet grūti pieejama ārstēšanas metode

Cer sagaidīt apstiprinājumu jaunu speciālistu sertificēšanai

Jau trešo gadu bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kas iesaistījušies deinstitutionalizācijas projektā “Atver sirdi Zemgalē”, Aizkrauklē var saņemt reitterapijas pakalpojumus. Tā ir daudzpusīga ārstēšanas metode, kas palīdz dažādu diagnožu gadījumā. Diemžēl valstī joprojām trūkst šīs jomas speciālistu un ārstēšana zirga mugurā ir dārga, kas reitterapiju padara grūti pieejamu pacientiem.

GINTA GRINCĒVIČA

Skolots darba draugs

Reitterapija ir ārstēšanas metode, kurā galvenais dziednieks ir zirgs. Ārstēšanas procesa veikšanai tiek apmācīti īpaši izmeklēti zirgi. Dzīvnieka apmācība ir reitterapeita pienākums, šis process var aizņemt pat pusotru gadu. “Tāpat kā ķirurgs zina instrumentus, ar kuriem operē pacientus, reitterapeitam precīzi jāpārzina zirgs, ar kuru strādā. Mēs paši viņus meklējam, izvēlamies, atlasām un mācām. Latvijas Profesionālās

reitterapijas asociācijā zirgu novērtē un izsniedz sertifikātu, ka tas ir darba draugs (zirgs), drošs un atbilstoši sagatavots,” stāsta Olga Bērziņa, kura ir reitterapeite 27 gadus. Viens no izaicinošākajiem uzdevumiem ir pieradināt zirgu pie rampas un pacēlāja, kā arī pieņemt visdažādākos cilvēkus.

Pieejamību ierobežo speciālistu trūkums

Reitterapija vienmēr bijusi ļoti pieprasīta, taču pacientiem — grūti pieejama. Tas saistīts ar nepietiekamo speciālistu skaitu, ko ietekmē attiecīgās izglītības iegūšanas nesakārtotība valstī.

Līdz 2007. gadam Latvijā reitterapiju varēja apgūt kā tālākizglītības kursu Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) pēc programmas, kuru kopā ar mācību iestādi bija izveidojuši profesionāli reitterapeiti. To studēja cilvēki ar ārsta vai medicīnas māsas izglītību un pieredzi darbā ar zirgiem. Ierēdņi profesionālās pilnveides kursa vietā ierosināja trīs gadu

bakalaura studiju programmu.

Reitterapeitu izglītošanas kārtība ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprināta 2009. gadā, taču palikusi uz papīra, jo programmu RSU neizveidoja. “14 gadus izmaiņas tā arī nav notikušas. Šobrīd panākts kompromiss, ka reitterapija nebūs kā atsevišķa profesija, bet ārstniecības metode, kuru var apgūt ārsti, fizioterapeiti, ergoterapeiti, logopēdi un ārsta palīgi. Tas būs izglītības pēcdiploms, vēl tiek gaidīts apstiprinājums no ierēdņu puses,” stāsta Olga. Pēc metodes apstiprināšanas varēs sākt sertificēt jau izglītos 60 speciālistus.

Latvijā šobrīd ir tikai četri sertificēti reitterapeiti, uz pusi vairāk — reitterapijas asistentu.

Ne visiem piemērota ārstēšanas metode

Rehabilitācija ir komandas darbs, process notiek sadarbībā ar fizioterapeitu, ergoterapeitu, logopēdu un citiem speciālistiem. Ārstējošais ārsts vai cits pacienta medicīnas speciālists var rekomendēt reitterapijas kursu, taču novērtējumu, vai pacients atbilst reitterapijas tehnoloģijai vai nē, veic reitterapeits. Aizkrauklē notiekošajiem reitterapijas pakalpojumiem šogad pieteicās 38 bērni, kuram apstiprināja 37. “Viens bērns nebija līdz galam izmeklēts, nācās atdot atpakaļ norikojumu, jo bez pilnīgas informācijas es nevaru pateikt vai bērnam nav kontrindikācijas. Piesaistījām papildu speciālistu, bērns tika novirzīts tālākai ārstēšanai, bet ne reitterapijai dotajā brīdī,” skaidro Olga Bērziņa.

Ar reitterapijas palīdzību visbiežāk tiek ārstētas personas ar visa veida cerebrālajām triekām, skoliozi pirmajā un otrajā pakāpē, autismu, vieglu un vidēju garīgu atpalicību, daudzos ģenētisku sindromu gadījumos un virknē citu gadījumu.

Pieprasījums ir — rindas nav

Rindas uz reitterapiju nav — šī ārstniecības metode ir ļoti dārga. “Mums ir divas vietas, kur oficiāli sniedzam reitterapijas pakalpojumus — zirgu sētā “Kļajumi”, kas ir Kaplavas pagastā, un rehabilitācijas centrā “Vaivari” Jūrmalā. Kā lai pacients, piemēram, no Valmieras, nokļūst uz terapiju? Attālumam ir laiks pacientam ir liels izaicinājums,” skaidro reitterapeite Olga.

Lai dotos izbraukuma pasākumos, jāizpilda vairākas prasības. Reitterapijas nodarbībām nepieciešamas

REITTERAPIJAS CELMLAUZE LATVIJĀ. Olga Bērziņa ir reitterapeite kopš 1995. gada. Foto no www.zirgam.lv

rampas un nožogota teritorija. Terapiju nedrīkst veikt sabiedriskās vietās vai tuvu satiksmes plūsmai, jo tas ir sensitīvs notikums. “Neviena mamma vai bērns negrib, lai svešas acis vēro notiekošo. Tas ir ārstniecības process,” skaidro reitterapeite. Ir iespējams finansējuma atbalsts, kas ļauj pašvaldībām ārstniecības procesu organizēt projektos, taču var daudz vietvaru, kas to izmanto.

Reitterapijas izmaksas ir dārgas, jo pie viena zirga strādā terapeits un asistents, reizēm pat divi. Bez šo speciālistu atalgojuma jāņem vērā citas izmaksas, piemēram, zirgs un tā sagatavošana un uzturēšana ieguldītie līdzekļi.

Parasta vizināšanās zirga mugurā nav reitterapija

Kopā ar Latvijas rehabilitologu asociāciju Veselības ministrijai ir lūgts, lai reitterapiju, vismaz bērniem, iekļauj kā valsts apmaksātu ambulatoro pasākumu. Dokumenti ir iesniegti, tiek gaidīta atbilde. Priekšlikums tiek iesniegts jau sesto reizi, iepriekš nebija līdz galam apstiprinātas metodes, kas skaidri noteica, kurš drīkst šo pakalpojumu sniegt. “Latvijā ir izplatījis maldīgs uzskats, ka zirga esamība jau nozīmē, ka cilvēks var būt treneris vai reitterapeits. Zināšanu nav, bet naudu pelnīt grib. Parasta vizināšanās zirga mugurā nav reitterapija, pie tam, ar nepareizu rīcību, kas var būt sekas zināšanu trūkumam, pacientam var pasliktināt veselību. Citi piedāvā paglābīt dzīvnieku ārstnieciskos nolūkos, dzīvnieku terapiju nevajag jaukt ar reitterapiju,” skaidro reitterapeite.

Izmantojot projektu atbalstu, reitterapijas pakalpojumus var saņemt bērni, pieaugušajiem neviens neko nesponsorē. Agrāk pacientu sadalījums reitterapijā bija 70% bērnu un 30% pieaugušo, tagad pieaugušo pacientu skaits sarucis.

Trīsdimensionālās kustības

Reitterapiju izmanto neiroloģisko, ortopēdisko, terapeitisko, kardioloģisko, oftalmoloģisko pacientu, kā arī personu ar garīga rakstura traucējumiem rehabilitācijai. Tā gan nebūs piemērota visām kaitēm. Ir vairāk nekā 40 diagnozes, kurām ir kontrindikācijas reitterapijā. Speciālistam ļoti rūpīgi jāizvērtē katru pacientu, lai pilnībā pārliecinātos, ka ārstniecība zirga mugurā nenodara kaitējumu, un tieši pretēji vēlamajam rezultātam — nepalielina veselības problēmas.

“Noteikumus diktē zirgs — nedrīkst skriet, kliegt, izraisīt agresivitāti, un bērni to saprot. Pat hiperaktīvie pacienti zirga klātbūtnē uzvedas mierīgi. Reitterapijas laikā zirgs veic trīsdimensionālas kustības — uz augšu un leju, pa labi un kreisi, uz priekšu un atpakaļ. Šīs kustības izraisa izmaiņas cilvēka organismā — stimulē noteiktus orgānus, kas ar asinīm izdala noteiktas ķīmiskas vielas, kas stabilizē iekšējo orgānu darbību. Cilvēks ir ķīmiska burka. Mēs varam ar zālēm veidot uzvedību, garastāvokli un pašsajūtu. Reitterapija dara to pašu, zirga mugurā pacients tiek stimulēts, lai noteikti hormoni izdalās asinīs, kas ar laiku stabilizē jebkuru psiholoģisku darbību, palielina plastitāti un kustību kvalitāti. Pacients tiek ārstēts no iekšas un ārēji.” ♦

Trūkst vārdu, lai pateiktos par šo iespēju

LIELISKA IESPĒJA, KAS SNIEDZ POZITĪVUS UZLABOJUMUS. Ritums zirga mugurā reitterapijas kursa laikā Aizkrauklē.

Foto no personīgā albuma

Aizkrauklē reitterapijas kursu izgāja arī Viktorijas dēls Ritums. Tā bija fantastiska iespēja, kas devusi pozitīvus rezultātus:

Tā bija mūsu pirmā pieredze, izmantojot reitterapijas kursu. Sākumā domāju, ka dēls no zirga baidīsies, viņam nepatīk lieli dzīvnieki. Likās, ka viņš negribēs iesaistīties, pretosies procesam. Atnācām, dēls zirgu ieraudzīja un pats tam tuvojās. Uzvilkā aizsargķiveri un droši sēdās zirgam mugurā. Viņš jutās droši!

Mums piedāvāja šo iespēju — iziet reitterapijas kursu. Tas labvēlīgi iespaido bērna emocionālo veselību. Dēlam ir autismas spektra traucējumi, uzvedības problēmas, reizēm neklausas, mazāk runā. Pēc reitterapijas bērni atveroties, tādēļ izlēmām, ka jāpamēģina. Pēc kursa izešanas jutu pozitīvus uzlabojumus. Pirmkārt, dēls kļuvis drosmīgāks. Uzlabojumi bija manāmi arī reitterapijas kursa laikā — viņš arvien labāk sēdēja zirga mugurā, veica vingrojumus, ir uzlabojusies stāja. Paralēli apmeklējām ergoterapiju, abi ārstēšanas paņēmieni viens otru ietekmēja, uzlaboja. Dēlam uzlabojusies attieksme, sociālā uzmanība.

Man trūkst vārdu, lai pateiktos par šo iespēju. Reitterapijas nodarbības notika praktiski tepat uz vietas, mums tas bija desmit minūšu brauciena attālumā, līdz ar to neizlaidām nevienu nodarbību. Tagad, lai apmeklētu reitterapiju, jāmeļo tāls ceļš, kam būtu jāvelta vesela diena.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts “Staburags”.